

Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Słupsku oraz Towarzystwo Społeczno-Kulturalne „Pobrzeże”.

Otwarcia sympozjum dokonał dziekan Wydziału Humanistycznego WSP w Słupsku doc. dr Edward Homa. W pierwszym dniu obrad przedstawiono siedem referatów. Doc. dr hab. Tadeusz Malinowski we „Wprowadzeniu do problematyki kultury pomorskiej” omówił stan badań i sformułował najpilniejsze postulaty dla dalszych studiów nad kulturą pomorską. Następnie doc. dr hab. Łucja Okuliczowa w referacie pt. „Kultura pomorska a kultura kurhanów zachodniobałtyjskich” przedstawiła zagadnienie powiązań obu kultur i podobieństw w ich rozwoju, omawiając je na szerokim tle przemian zachodzących w I tysiącleciu p.n.e. w północnej strefie Europy Środkowej. Mgr Ryszard Wołagiewicz w swym wystąpieniu zatytułowanym „Kultura pomorska a kultura oksywska” dokonał próby sprecyzowania datowania najmłodszych materiałów kultury pomorskiej na Pomorzu i najstarszych — kultury oksywskiej, wskazując na zmiany obrazu osadnictwa obu kultur.

Prof. dr hab. Gerard Labuda przedstawił następnie „Zagadnienie osadnictwa ludności bałtyjskiej na lewym brzegu dolnej Wisły w starożytności”, opierając się głównie na obecności licznej grupy bałtyjskich nazw miejscowych na terenie Pomorza i stwierdzeniu bałtyjskich elementów w dialekcie i folklorze kaszubskim. Doc. dr hab. Bogusław Gediga w referacie pt. „Sztuka kultury pomorskiej a sztuka kultury łużyckiej” omówił rozwój i dokonał porównania sztuki obu kultur, a doc. dr hab. Tadeusz Malinowski przedstawił „Problem genezy popielnic domkowych i twarzowych kultury pomorskiej”, opowiadając się za północnym pochodzeniem idei tych interesujących zabytków. Następnie doc. dr hab. Zenon Woźniak przeanalizował datowanie zapinek typów późnohalsztackich i lateńskich znanych z zespołów późnej kultury łużyckiej oraz kultury pomorskiej i zarysował na tej podstawie „Chronologię młodszej fazy kultury pomorskiej w świetle importów i naśladownictw zabytków kultury lateńskiej”.

Drugi dzień obrad rozpoczęły dwa referaty poświęcone antropologii. Prof. dr hab. Andrzej Malinowski omówił „Stan i perspektywy badań antropologicznych cmentarzysk ludności kultury pomorskiej w Wielkopolsce”, a dr Franciszek Roźnowski „Dorobek badań antropologicznych nad ludnością kultury pomorskiej Pomorza Zachodniego w ostatnim trzylecie”. Wystąpienia te ukazały postęp prac antropologicznych, które są pod pewnym względem bardziej zaawansowane niż studia archeologiczne i pozwalają już na formułowanie syntetycznych wniosków w dziedzinie demografii, a także ujawniły nowe specyficzne elementy w zakresie obrządku pogrzebowego ludności kultury pomorskiej.

Kończącą grupę tworzyły trzy dalsze referaty dotyczące archeologii. Mgr Ignacy Skrzypek omówił „Stan badań nad kulturą pomorską na Pomorzu Zachodnim”, mgr Barbara Wiącek („Z zagadnień gospodarczych wczesnej epoki żelaza na Pomorzu Wschodnim”) przedstawiła wyniki prowadzonych ostatnio badań osiedli kultury pomorskiej, które dostarczyły bardzo wartościowych danych dla poznania jej gospodarki (formy odlewnicze, skład surowca bursztynowego, piec wapienniczy, warsztat produkcji łodzi-dłubanek), a mgr Adam Waluś („Metalurgia brązu kultury pomorskiej a kultury kurhanów zachodniobałtyjskich”) dokonał charakterystyki i porównania metalurgii brązu obu tych kultur.

Istotnym uzupełnieniem referatów była żywa dyskusja, w której poruszono szeroką gamę problemów dotyczących kultury pomorskiej, w tym także nie omawianych w zasadniczych wystąpieniach. Szczególnie często poruszaną kwestią była konieczność przepracowania od nowa chronologii tej kultury.

Podsumowaniem wyników obrad sympozjum dokonał prof. dr hab. Marek Gedl, który podkreślił słabe zaawansowanie badań nad kulturą pomorską w porównaniu z innymi okresami pradziejów. Zwrócił on też uwagę, że dla dokonania istotnego postępu w studiach palącą koniecznością jest zwłaszcza wypracowanie lepiej udokumentowanej chronologii względnej oraz przygotowanie monografii regionalnych. Zazna-

czył również, iż słupskie spotkanie badaczy kultury pomorskiej było bardzo pożyteczną imprezą, w której ukazany został prawdziwy obraz stanu badań nad tą kulturą i niezbędne byłoby regularne organizowanie w przyszłości podobnych konferencji. Zamknięcia obrad sympozjum dokonał rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Słupsku, doc. dr hab. Zbigniew Zechowski.

Zenon Woźniak

SYMPOZJUM ARCHAIOLOGICZNE „BADANIA ETNOKULTURALNE W WARUNKACH WIELKICH INWESTYCJI”

W dniach 27-28 IX 1971 r. odbyło się sympozjum archaiologiczne organizowane przez PP Pracownię Archaologii Zakładu. W obrębie tego sympozjum było kilka sesji odbywających się w terenie i poświęconych życiu i działalności badawczym pracownikom archaiologicznym. Zwłaszcza dużą referatywną wagę miały dwa wykładni wygłoszone przez pracowników i poświęcone dokumentacji polowej.

Otwarcie sympozjum dokonał w Łodzi, wprowadzając w cel spotkania, którymi w zakresie organizacyjnym było przedstawienie metod oraz wyniki badań prowadzonych w warunkach wielkich inwestycji przemysłowych, wodnych i innych. Dozwolona to, odnosiła się do PKZ polowa badań o charakterze konserwatorskim, przedstawione były także prace kompetentnych badaczy konserwatorów oraz przedstawiciele instytucji naukowych ze wszystkich niemal środowisk kraju tak, w tym, prowadzonych przez o charakterze tak różnorodnym, jak i planowym.

Następnie sesyjnie sympozjum odniósł się do teren badawczy stowarzyszenia „Jantar”, badawczego na teren Warszawy. W trakcie prowadzonych tu w latach 1970-1971 badań inwentaryzacyjnych odkryto ponad 20 stanowisk archaiologicznych i innych epok. Stwierdzono że należy następnie rozprawić się o wydzielenie do polowa tak ograniczonego badania metody wykonalnej, na podstawie kryteriów klasyfikacyjnych wypracowanych podczas prac poprzednio prowadzonych na obszarze stowarzyszenia „Polski” na Kujawach, przez zespół Pracowni Archaologii-Konserwatorskiej PKZ w Poznaniu, pod kierownictwem dra Krzysztofa Marwanowskiego, oraz przybliżenie i wydobycie polowa badań „Jantar”. Po krótkim wprowadzeniu wstępnie dozwolono w Zakrzewiu, woj. Sieradz, wyniki prowadzonych tu badań przedstawił mgr Tadeusz Łaskiewicz, natomiast mgr Edward Kraus przedstawił w terenie wyniki badań stanowisk Odrwa Warszki 1 i 2, woj. Sieradz.

Prezentujący na terenie stowarzyszenia „Jantar” badania archaiologiczne zespół Pracowni Archaologii PKZ w Poznaniu wspomagał od roku 1970 Pracownia Archaologii-Konserwatorska PKZ w Sieradzu pod kierownictwem dra Eugeniusza Ostrowskiego. Wyniki tych prac, prowadzonych na stanowiskach walekulturowych w Poczucie 1 i 2 oraz Odrwa Warszki, stan. 12, przedstawił mgr Edward Bogus. W wykładach uwzględniono uwagę nie tylko na wyniki i problematykę badawczą stanowisk, lecz szczególnie na stowarzyszenia metody, dyktando od ograniczenia głębi na polowanie kompleksowych i innych.

W drugim dniu obrad przedstawił teren badań archaiologicznych prowadzonych w latach 1970-1971 przez Pracownię Archaologii-Konserwatorską PKZ w Poznaniu, a następnie kontynuowanych przez Pracownię Archaologii-Konserwatorską PKZ w Łodzi, na obszarze kopalni węgla brunatnego „Belchatów”, w woj. Północno-Wschodniej. Badania inwentaryzacyjne przeprowadzono przez PAK w Poznaniu w celu wydobycia do stanowisk archaiologicznych i przedłożenia odpowiedniej im wypowiedzi. Prace te przedstawił mgr Romuald Dragan w referacie pt. „Badania archaiologiczne na terenie kopalni Węgla Brunatnego Belchatów w latach 1970-1971”. Referat Draganowski był skąpanym w najdłuższej chwili dokumentacją oraz wydobyciem odkrywanym. Zrealizowano tu stanowiska w Rumowcu, najgłębiej w trakcie badań.